

10.1 Dansk – med fokus på fagområdet dansk som fremmed-/ andetsprog

Fagets identitet

Linjefagets genstandsområde er sprog, tekster, sprogtilegnelse og sprogundervisning, kultur og identitet set i et fremmed-/ andetsprogs perspektiv. Faget praktiseres ud fra et helhedssyn på sprog og kultur, hvor sprogbrugeren og sprogundervisningen står i centrum. Linjefaget dansk som fremmed-/ andetsprog tager udgangspunkt i, at eleverne i folkeskolen møder dansk som et fremmed-/ andetsprog. Faget sigter mod at sætte den studerende i stand til at begrunde, planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i dansk som fremmed-/ andetsprog. Faget kvalificerer til varetagelse af undervisning i dansk som fremmed-/ andetsprog. Overordnet set lægges der vægt på de studerendes tilegnelse af viden om intersprog, sprogtilegnelse og sprogpædagogik. De studerende skal således udvikle bevidsthed om egne sproglige og kulturelle forforståelser for på reflekteret vis at kunne virke som lærere i en flersproglig og flerkulturel skole. De studerende på linjefaget dansk som fremmed-/ andetsprog opnår kundskaber om sprogtilegnelse og sprogudvikling og faget bidrager hermed til de studerendes forståelse for generelle sproglige og didaktiske problemstillinger i arbejdet med folkeskolens tosprogede elever. Faget kvalificerer dels til varetagelse af undervisning i dansk som fremmed-/ andetsprog og dels til samarbejde omkring andre fag med henblik på at inddrage et fremmed-/ andetsprogs perspektiv i fagene.

Målet er, at den studerende opnår kompetencer til

- at beherske talesprog og skriftligt udtryk til undervisningsbrug, til eget brug og til brug for deltagelse i faglig og fagdidaktisk debat,
- at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning i dansk som fremmed-/ andetsprog med fokus på udvikling af dansksproglige og kulturelle kompetencer
- at kunne medvirke til fagets fortsatte udvikling, herunder at kunne fortolke og anvende resultater af forsknings- og udviklingsarbejde med relevans for dansk som fremmed- andetsprog,
- at kunne videreudvikle egen faglighed og praksis ud fra såvel fagteoretisk viden som praksiserfaring
- at kunne analysere og vurdere sproglig progression med inddragelse af et læringsteoretisk perspektiv
- at kunne forholde sig til bestemmelser om faget i forhold til eget og andres fagsyn samt se faget i et større perspektiv, bl.a. et historisk perspektiv og et udviklingsperspektiv, for på den baggrund at kunne overveje og beskrive faglige mål og faglig progression,
- at beskrive og analysere sprog ud fra sproglig bevidsthed, viden om sprogtilegnelse, sprog og sprogbrug
- at kunne afdække, vurdere og karakterisere tosprogede elevers udvikling i dansk som fremmed-/ andetsprog, herunder vurdere elevernes forudsætninger og behov,
- at analysere og vurdere sproglige data med afsæt i et kommunikativt, interaktivt sprogsyn og på basis af relevante læringsteorier
- at kunne begrunde, tilrettelægge og evaluere læringsforløb med udgangspunkt i den enkelte elev eller grupper af elever
- at kunne samarbejde med kollegaer og andre om undervisning af elever i faget dansk som fremmed-/ andetsprog
- at kunne analysere, vurdere og diskutere sproglige og sociokulturelle faktorer af betydning i interkulturelle læringsrum
- at analysere og vurdere fagets curriculum, herunder undervisning, undervisningsmidler, undervisningsplaner, prøver og test, lovgivning, fagplaner og styringsdokumenter

- at formidle faglige problemstillinger og teorier til personer både inden for og uden for fagfeltet
- at kunne benytte relevante teorier og anvende metoder til at indkredse, analysere, vurdere og behandle sprogfagsdidaktiske problemstillinger, herunder sprogfagernes arbejdsformer med baggrund i fagernes indhold, metode og begrundelser
- at kunne anvende analytiske og kritiske tilgange til sprogfagsdidaktisk forskning
- at kunne identificere relevante praksisnære problemstillinger gennem at beskrive, formulere og formidle handlemuligheder i en sprogfaglig undervisning.

Der arbejdes bevidst med den studerendes sprogfærdighed og metasproglige refleksion, så han/hun kan erhverve sig kompetencer til at virke som sprogmodel og sproglærer.

Indhold

- Færdigheder i at tilrettelægge, gennemføre og evaluere fremmed- /andetsprogsundervisning på baggrund af elevernes sproglige forudsætninger og på baggrund af indsigt i relevante teorier og forskningsresultater.
- Viden om og forståelse af teorier og metoder inden for udvikling af dansk som fremmed- /andetprog, fremmed- /andetsprogpædagogik, sprogtilegnelse og kulturpædagogik
- Færdigheder i at observere og analysere undervisning i dansk som fremmed- /andetsprog, herunder undervisningsmaterialer i dansk som fremmed- /andetsprog og anvendelsen heraf.
- Kriterier for valg og anvendelse af et bredt udvalg af tekster, herunder film, billeder og elektroniske tekster, til elever i forskellige aldersgrupper og med forskellige behov.
- Tekster på dansk, der behandler emner af universel og global karakter samt tekster, der belyser kultur- og samfundsforhold.
- Tematisk, litterært og sprogligt tekstarbejde.
- Læsning på dansk, genreforståelse, litteraturpædagogik og æstetiske arbejdsformer.
- Færdigheder i at følge og beskrive den enkelte elevs sproglige udvikling samt færdigheder i at analysere sproglig interaktion med henblik på at støtte tosprogede elevers sprogbrugs- og sprogtilegnelsesmuligheder.
- Viden om og forståelse af børn og unges brug af dansk som fremmed- /andetsprog
- Færdighed i at karakterisere og vurdere sproget i folkeskolens fag med henblik på at støtte tosprogede elevers faglige udvikling.
- Viden om og forståelse af samspillet mellem fagets teorier og en fremmed- /andetsprogpædagogisk praksis.
- Færdigheder i at tilrettelægge og gennemføre sprogundervisning i et sprogligt og kulturelt mangfoldigt klasserum.
- Viden om og forståelse af videnskabelige problemstillinger inden for dansk som andet- og fremmedsprog, andetsprogpædagogik, sprogtilegnelse, kulturforståelse og kulturpædagogik.
- Teorier om fremmed- /andetsprog.
- Teorier og metoder om fremmed- /andetsprog som områdedidaktik.
- Teorier om læring og læreprocesser i sprogfaget.
- Sprogdidaktiske problemstillinger og arbejdsformer.

Fagdidaktik

Fagdidaktik og forholdet mellem fagets hvad, hvorfor og hvordan står centralt i faget dansk som fremmed- /andetsprog. Derfor arbejdes der med begrundelser for valg af mål, indhold,

undervisnings- og arbejdsformer og evaluering i tæt samarbejde med praksis og i relation til elevernes forudsætninger og potentialer.

I alle moduler inden for linjefaget fremmed- /andetsprog er fagdidaktiske overvejelser et indholdselement fx i forhold til teorier om sprog og sprogtilegnelse, undervisningsmetoder samt sprogstimuleringsaktiviteter.

Fagdidaktik i faget dansk som fremmed-/ andetsprog omhandler

- fagets organisering i skolen, herunder dets begrundelse og historiske udvikling,
- teori og forskning til refleksion over og udvikling af (egen) praksis,
- aktivitetstyper og organiseringsformer, der udvikler sprog- og kommunikationsfærdighed, motivation for faget og selvstændig læring,
- teorier om og forskning inden for sprogilegnelse og sprogundervisningsmetoder, herunder viden om forholdet mellem modersmåls-, andetsprogs- og fremmedsprogstilegnelse,
- faget dansk som fremmed-/ andetsprogs mål, indhold og arbejdsformer i skolen,
- kommunikativ kompetence i et undervisningsperspektiv, herunder kommunikationsstrategier og viden om ordforrådstilegnelse,
- skriftlig og mundtlig formidling af danskfagets stof- og undervisningsområder samt af planer for og analyse af undervisning, læring, mål og evaluering,
- lærerens rolle som sproglig vejleder af elever i deres mundtlige og skriftlige fremmed-/ andetsprogsudvikling,
- progression, differentiering og evaluering,
- fagets forskellige evaluerings- og vurderingsformer,
- analyse, vurdering og udarbejdelse af undervisningsmaterialer til tosprogede elever og
- anvendelse af forskellige undervisnings-, arbejds- og evalueringsformer.
- Pædagogiske og psykologiske forskningsmetoder, så der kan reflekteres kritisk over tekster baseret på videnskabelige empiriske undersøgelser
- For erfaring med at udarbejde et specifikt undervisningsforløb der tilgodeser elevers med- og selvbestemmelse
- Kan vurdere forskellige undervisningsmetoders fordele og ulemper
- Kan begrunde valg og fravalg af metoder med baggrund i et specifikt emne og klassetrin/trin
- Kan anvende løbende evaluering med henblik på at fremme elevers læring
- Er i stand til at reflektere over og vurdere egen praksis
- Kan anvende kvantitative og kvalitative metoder til at udføre mindre undersøgelser
- Kan udarbejde spørgeskemaer til brug ved indsamling af empiri
- Kan analysere indsamlet empiri

Praktik

I praktikken er fokus praktisk lærervirksomhed. Her afprøver og udvikler den studerende teorier og metoder inden for fagområdet dansk og fra læreruddannelsens øvrige fag samt deltage i andre læreropgaver.

Praksis inddrages i studieforløbene og kan have form af analyse af mundtligt og skriftligt materiale produceret af elever i folkeskolen, observationer af elever i folkeskolen, observationer af undervisning i folkeskolen, analyse og vurdering af undervisningsmaterialer, metoder m.m.

Liniefaget bidrager til progressionen i forbindelse med praktik med undervisningsforløb, hvor den studerende viser indsigt i at tilrettelægge undervisning ud fra elevernes forudsætninger, herunder elevernes sproglige og kulturelle forudsætninger.

I uddannelsen er der praktik i hvert studieår.

På 1. og 2. årgang sikres samarbejdet mellem praktikken og de obligatoriske liniefag gennem det pædagogiske elements fokus på praktikken. Det pædagogiske element tilrettelægges i fællesskab af underviserne i liniefaget og i de pædagogiske fag.

På uddannelsens 3. og 4. studieår sikres samarbejdet mellem pædagogiske fag, liniefag og praktikken gennem fagenes forpligtelse til at medvirke ved forberedelse og efterbehandling af praktikken.

Metode og videnskabsteori

I arbejdet frem mod bachelorprojektet inddrages fremmed og andetsprogsfaglige teorier og videnskabsteoretiske metoder samt fagets videnskabsteoretiske discipliner med henblik på at indsamle, behandle og reflektere over empiri og erfaringer fra praktikken og i forhold til at sammentænke pædagogiske teorier, begreber og metoder. De metodiske tilgange til praksis-studier skal endvidere forberede den studerende til det afsluttende bachelorprojekt.

Den studerendes sprogfærdighed

Der arbejdes bevidst med den studerendes sprogfærdighed og metasproglige refleksion, så han/hun kan erhverve sig kompetencer til at virke som sprogmodel og sproglærer.

Evalueringsformer

Med henblik på at fremme de studerendes faglige fordybelse, systematisk selvvirksomhed og samarbejde indgår i undervisningen samt i tilknytning til praktikken til de syv semestre skriftlige og mundtlige studieprodukter. Godkendelse af disse er en betingelse for indstilling til den afsluttende prøve.

Fra liniefagets start anlægger den studerende en potfolio, der giver mulighed for refleksion og medvirker til at dokumentere den studerendes faglige og didaktiske progression. Portfolioen er en systematisk samling af udvalgte og begrundede arbejder samt refleksioner over den studerendes arbejdsprocesser og progression. To gange i studieforløbet danner potfolioen udgangspunkt for en evaluerende studiesamtale med underviseren.

Fagets organisering

Liniefaget dansk som fremmed-/ andetsprog organiseres i 7 semestre, som hver indeholder 1 eller 2 moduler indenfor fagområdet fremmed-/ andetsprog. Disse tegner tilsammen fagets faglige og fagdidaktiske indhold. De 7 semestre indeholder følgende moduler:

1. Fremmed- /andetsprogstilegnelse + Sprog og sprogbrug
2. Flersprogethed + Læsning og skrivning i et fremmed-/ andetsprogs perspektiv
3. Andetsprogpædagogik
4. Intersprogsanalyse + børne- og ungdomslitteratur
5. Litteratur og litteraturredaktik
6. Sprogpedagogiske kompetencer
7. Sprogundervisning + Læring og læremidler

10.1.1 1. semester. Fremmed-/ andensprogstilegnelse

Mål

Den studerende

- Har viden om teorier om tilegnelse af fremmed-/ andetsproget, herunder modersmålets betydning,
- Har viden om forudsætninger for tilegnelse af sprog samt om faktorer, der påvirker sprogtilegnelsen
- kan analysere, vurdere og diskutere progression i sprogtilegnelse, herunder strategier for ordforrådstilegnelse og lyttestrategier på fremmed- /andetsproget,
- kan demonstrere overblik og indsigt i mundtlig og skriftlig udtryksfærdighed og kommunikationsstrategier,
- har indsigt og viden om tosprogethed og tosproget udvikling; sprogblending, kodeskift og lån,
- kan demonstrere indsigt i og viden om intersprog og intersprogsanalyse,
- kan analysere, vurdere og diskutere teoriernes relevans og implikationer for undervisningen,
- kan anvende elementer fra den forskningsbaserede udvikling inden for fremmedsprogs-tilegnelsesteori til systematisk refleksion og dokumentation i arbejdet med elevcentreret målsætning og evaluering i en tidssvarende danskundervisning,
- kan vurdere og diskutere centrale teorier og modeller om andetsprogstilegnelse samt deres relevans og implikationer for undervisningen,
- kan analysere, vurdere og diskutere sproglige data ud fra et tilegnelsesteoretisk perspektiv

Indhold

- Andetsprogstilegnelse, centrale teorier og modeller.
- Væsentlige forudsætninger for sprogtilegnelse, fx sociale, kognitive og biologiske forudsætninger.
- Teorier om fremmed- og andetsprogstilegnelse og deres implikationer for fremmed-andetsprogsudvikling og -undervisning.
- Intersprogsudvikling og intersprogsanalyse.
- Interaktionens betydning for fremmed- andetsprogstilegnelsen.
- Sprogvidenskabelig og forskningsbaseret teori om sprogtilegnelse samt sprog- og læringssyn
- Sproglig bevidsthed.
- Sproglig evaluering.
- Teorier om og forskning i sprogtilegnelse.
- Elevcentreret, differentieret tilrettelæggelse og evaluering af sproglæring.

10.1.1 fortsat 1. semester. Sprog og sprogbrug

Mål

Den studerende

- demonstrerer overblik og indsigt i dansk sprog i et sammenlignende perspektiv
- kan karakterisere og vurdere sprogbrug og sprognormer
- kan demonstrere overblik og indsigt i det danske sprogs opbygning og funktion, mundtligt såvel som skriftligt.

- kan afdække og vurdere sprogbeskrivelse ud fra grammatiske, fonetiske, semantiske, pragmatiske og tekstlingvistiske synspunkter, både monolingvalt og kontrastivt
- kan analysere, forklare og vurdere sproglige træk i dansk talt eller skrevet som andet- og fremmedsprog
- kan anvende metoder samt faglig og didaktisk viden til identifikation af, refleksion over og vurdering af problemstillinger i praksis
- kan vurdere og begrunde didaktiske valg og sprogpædagogiske metoder i undervisningen i dansk sprog og sprogbrug i skolen.
- kan demonstrere overblik og indsigt i sprog og sprogbrug spændende fra hele tekster til sprogets mindste dele ved brug af pragmatik, tekstlingvistik, ordforråd, semantik, syntaks, ordklasselære, morfologi og fonologi ud fra såvel en sprogtypologisk som en socio-lingvistisk synsvinkel
- kan karakterisere og vurdere sprogets funktioner og betydningspotentiale
- kan identificere sprogpædagogiske problemstillinger, metoder og læremidler, herunder særlige forhold, som knytter sig til dansk som fremmed- andetsprog.

Indhold

- Sprogsyn.
- Viden om sproget som system og sproget i brug.
- Det danske sprogs opbygning og funktion, mundtligt såvel som skriftligt.
- Sprogbeskrivelse ud fra grammatiske, fonetiske, semantiske, pragmatiske og tekstlingvistiske synspunkter, både monolingvalt og kontrastivt.
- Sprogbeskrivelse i et fremmed- /andetsprogs perspektiv.
- Sprogbrug, sproglig variation og sprognormer.
- Dansk sprog i et sammenlignende perspektiv samt sprogtypologi.
- Sprog, identitet og kultur, herunder kulturteori og kulturopfattelser.
- Klasserumsinteraktion i flersprogede klasserum.

Praktik:

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger der tager udgangspunkt i de danske fagdidaktiske områder. Linjefaget bidrager til praktikforberedelse og -efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde.

1. semesterpraktik er en observationspraktik med fokus på lærerprofessionens opgaver. Se afsnit 7.1

Evaluering og bedømmelse af semestret

Der udarbejdes 2 opgaver der omhandler de 2 moduler i semestret.

Første opgave:

Titel: Andetsprogstilegnelse

Type/form: Skriftlig opgave. Observation og fagdidaktisk analyse af undervisningsforløb med særligt fokus på læringssyn, sprog- og tilegnelsessyn. Opgaven kan løses individuelt eller i grupper.

Omfang: 5-7 sider à 2400 enheder + et handout til holdet. Fremlægges mundtlig på holdet. 30 min. fremlæggelse pr. gruppe

Respons: Mundtlig fra opponentgruppe og fra underviser

Anden opgave:

Titel: Sprog og sprogbrug

Type/form: Der udarbejdes en konkret sprogbeskrivelse af en elevs fremmed- andetsprog set i et udviklingsperspektiv. I beskrivelsen indgår analyse, forklaring og vurdering af fremmed-/ andetsprogstræk inden for sprogets niveauer (ortografi, fonetik, prosodi, morfologi, syntaks, ordforråd, tekstlingvistik og pragmatik).

Sprogbeskrivelsen skal give en indsigt i elevens samlede sprogbrugssituation, altså indenfor hvilke domæner, elevens anvender henholdsvis dansk og grønlandsk – og evt. flere sprog. Ud fra et udviklingsperspektiv på sprog bliver det væsentligste at beskrive, hvor eleven aktuelt er i denne udviklingsproces, altså hvad eleven konkret ”gør” og ”kan” med sproget med henblik på at afdække udviklingsmuligheder og potentialer. Rapporten præsenteres og diskuteres mundtligt på holdet.

Omfang: Rapport på 4-6 normalsider (1 side udgør 2400 anslag inkl. mellemrum). Et handout til holdet. 30 min. fremlæggelse pr. gruppe

Respons: Mundtlig fra opponentgruppe og fra underviser

10.1.2 2. semester. Tosprogethed

Mål

Den studerende

- har viden om nyere forskning og teorier om tosprogethed og kendskab til forskellige betingelser for tosproget udvikling
- har indsigt i teorier om fremmed-/ andetsprogstilegnelse
- kan karakterisere og vurdere tosprogethed og tosproget udvikling, herunder skriftsprogudvikling på flere sprog.
- kan anvende teorier og forsknings- og udviklingsarbejder om tosprogethed og fremmedandetsprogstilegnelse til at udvikle egen praksis
- kan følge og støtte tosprogede børn, unge og voksnes tilegnelsesproces.

Indhold

- Tosprogethed og tosproget sprogbrug.
- Tosproget udvikling.
- Sprogpedagogik og tosprogethed.
- Sprogstilegnelsesforskningen set i historisk perspektiv
- Kognitive, interaktionelle og sociale og socialpsykologiske aspekter ved fremmed-/andetsprogstilegnelse.
- Indlæringsstrategier.
- Sprogstilegnelse set i et udviklingsperspektiv
- Tosprogethed og tosproget udvikling; sprogblending, kodeskift og lån
- Mundtlig og skriftlig udtryksfærdighed på andetsproget, herunder kommunikationsstrategier.
- Lytteforståelse og lyttestrategier.
- Udvikling af tosprogede elevs ordforråd.
- Lærings- og kommunikationsstrategier i relation til centrale færdigheder og specifikt i relation til udvalgte formidlingsmæssige sider f.eks. ordtilegnelsesstrategier, læsestrategier, lyttestrategier.

10.1.2 fortsat

2. semester. Læsning og skrivning i et fremmed- /andetsprogsperspektiv

Mål

Den studerende

- har viden og indsigt i alfabetisering på dansk som andetsprog
- kan demonstrere overblik og indsigt i teori om den grundlæggende læse- og skriveudvikling med vægt på læse- og skriveudvikling på andetsproget og
- kan karakterisere og vurdere den fortsatte læse- og skriveudvikling
- har viden og indsigt i teorier om læsning
- kan analysere, vurdere og diskutere samspillet mellem skriftlighed og skriveudvikling i indskolingen og på mellemtrin
- kan analysere, vurdere og diskutere sammenhænge mellem læsning og skrivning
- har viden og indsigt i læsningens didaktik
- kan vurdere og begrunde elever og elevgruppers fagsprog og læsning af fagtekster og elevers begrebsudvikling på andetsproget
- kan planlægge og gennemføre differentierede læseudfordringer og understøtte den enkelte elevs læseudvikling, herunder tosprogede elevers læseudvikling på andetsproget
- kan identificere og vurdere elevers læsestrategier under læsning af fiktions- og fagtekster

Indhold:

- Sprogbeskrivelse spændende fra hele tekster til sprogets mindste dele ved brug af pragmatik, tekstlingvistik, semantik, syntaks, ordklasselære, morfologi og fonologi.
- Sprogets funktioner og betydningspotentiale.
- Sprogpædagogiske problemstillinger, metoder og læremidler, herunder særlige forhold, som knytter sig til dansk som andetsprog.
- Analyse og vurdering af elevproducerede tekster – mundtlige og skriftlige – herunder lærerens opgave som sproglig vejleder.
- Den grundlæggende og fortsatte læse- og skriveudvikling på andetsproget. Hertil hører også overvejelser over kriterier for tekstvalg samt færdighed i konkret analyse og fortolkningsarbejde i andetsprogsundervisningen.
- Planlægge og gennemføre aktiviteter, der understøtter elevers læsning og læseudvikling på begynder- og mellemtrin.
- Anvende teorier om elevers skriveprocesser og skrivestrategier i tilrettelæggelsen af undervisnings- og læringsaktiviteter.
- Anvende fagdidaktisk viden om sammenhænge mellem læsning og skrivning i dansk og andre fag.
- Planlægge og gennemføre differentierede læseudfordringer, understøtte den enkelte elevs læseudvikling, herunder tosprogede elevers læseudvikling på fremmed-/ andetsproget.
- Planlægge, gennemføre og evaluere undervisning, der stimulerer elevers udvikling af fagsprog og faglig læsning.
- Læsningens didaktik.
- Læsestrategier.

Praktik:

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger der tager udgangspunkt i de fagdidaktiske områder i dansk. Linjefaget bidrager til praktikforberedelse og -efterbehandling i samarbejde med det pædagogiske fagområde.

2. semesterpraktik er en praktik med fokus på tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af undervisning. Se afsnit 7.2. Praktikken foregår i klasser på mellemtrinnet. Efter praktikken udarbejdes en praktikrelateret opgave i faget, såfremt den studerende har valgt matematik som fokusområde i emneundervisningsprojektet. Denne rapport kan således udgøre et af studierapporterne.

Evaluering og bedømmelse af semestret

Der udarbejdes 2 opgaver der omhandler de 2 moduler i semestret.

Første opgave:

Titel: Andetsprogstilegnelse og tosprogethed

Type/form: Skriftlig opgave. En analyse af en mundtlig tosproget interaktion med fokus på sproglig udvikling, kommunikationsstrategier og/eller codeskift. Opgaven skal indeholde fagdidaktiske og –metodiske og gerne også kontrastive overvejelser, hvor det er relevant. Opgaven kan løses individuelt eller i grupper.

Omfang: 6-8 sider

Respons: Skriftlig fra underviseren

Anden opgave:

Titel: Læsning og skrivning

Type/form: Der udarbejdes et undervisningsforløb, hvor fagets indholdsområder inden for læse- og skriveudvikling samt overvejelser over kriterier for tekstvalg på fremmed-/ andetsproget integreres i et helhedssyn. Undervisningsforløbet præsenteres og diskuteres mundtligt på holdet.

Omfang: Et handout til holdet. 30 min. fremlæggelse pr. gruppe

Respons: Mundtlig fra opponenterne og fra underviser

Prøve efter 1. studieår

Første semester afsluttes med en overordnet intern prøve. Den interne prøve tager udgangspunkt i beherskelse af mundtligt og skriftligt sprog til personlig brug.

2 timer skriftlig prøve, hvor der prøves i beherskelse af skriftligt sprog til personlig brug.

15 minutters mundtlig prøve, hvor der prøves i beherskelse af mundtligt sprog til personlig brug.

Prøven gennemføres individuelt. Stave- og formuleringsevne indgår i helhedsvurderingen.

Bedømmelse: Godkendelse af læreren

10.1.3 3. semester. Andetsprogpædagogik

Mål

Den studerende

- har viden om fremmed-/andetsprogsdidaktik og fremmed-/ andetsprogpædagogik
- har indsigt i fremmed-/ andetsprogpædagogiske tilgange og fordyber sig teoretisk og metodisk i forskellige andetsprogpædagogiske aspekter

- har indsigt i undervisningsmetoder med henblik på de forhold der gør sig gældende i forbindelse med undervisning i dansk som andet-/ og fremmedsprog
- kan analysere, vurdere og diskutere fremmed-/ andetsprogsdidaktik og moderne fremmed-/ andetsprogpædagogiske undervisningsmetoder
- kan demonstrere overblik over og indsigt i samspillet mellem fremmed-/ andetsprogpædagogiske teorier og metoder og deres anvendelse i praksis
- kan analysere, vurdere og diskutere samspillet mellem andetsprogpædagogiske teorier og metoder og deres anvendelse i praksis
- kan analysere, vurdere og diskutere de rammer som undervisning i dansk som fremmed-/ andetsprog er underlagt
- kan anvende teori og metode til at planlægge, gennemføre og evaluere samt træffe og begrunde fagligt relaterede beslutninger om egen praksis.
- Tilegner sig viden om og forståelse af pædagogiske og psykologiske forskningsmetoders forskellige formål, design, dataindsamlingsmetoder, databehandling og analyse samt publikationer

Indhold

- Fremmed- /andetsprogpædagogiske arbejdsformer.
- Fremmed- /andetsprogpædagogikkens udvikling i internationalt perspektiv.
- Sprogstimulering og sprogundervisning.
- Kommunikativ sprogpedagogik i et interaktionelt perspektiv.
- Sproglig opmærksomhed og sproglig bevidsthed.
- De kommunikative færdigheder: lytte og tale.
- De kommunikative færdigheder: læse og skrive.
- Curriculum vedrørende dansk som fremmed-/ andetsprog.
- Fagets organisering i folkeskolen og skolefagets udvikling i et historisk og fremadrettet perspektiv.
- Der arbejdes med hvad forskning og forskningsmetoder er, og hvordan forskningsresultater kan studeres kritisk

4.semester praktik, se afsnit 7.3 med start i 3.semester

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet i dansk. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger, der tager udgangspunkt i de fagdidaktiske områder i dansk. Der foregår en opdeling i før – under – efter praktikken:

Før praktik, i 3.semester: Der aftales et eller flere områder, som søges undersøgt i relation til et planlagt undervisningsforløb. Der lægges vægt på, at de studerende reflekterer over og begrundet valg og fravalg af pædagogiske og faglige metoder og strategier.

Evaluering og bedømmelse af semestret

Titel: Andetsprogpædagogik

Type/form: Skriftlig opgave. Analyse og vurdering af tosprogede elevers receptive og produktive færdigheder indenfor lytning, læsning, tale eller ordforråd (fx ordtilegnelsesstrategier, læsestrategier, lyttestrategier) med udgangspunkt i relevant empiri. I opgaven indgår fagdidaktiske og –metodiske overvejelser med henblik på lærerens rolle som sproglig vejleder for elever. Opgaven kan løses individuelt eller i grupper.

Omfang: 6- 8 sider

Respons: Skriftlig fra underviseren

10.1.4 4. semester. Intersprogsanalyse og sproglig evaluering

Mål

Den studerende

- har viden om evaluering af sprog
- kan beskrive og analysere tosprogedes mundtlige og skriftlige sprogudvikling
- kan varetage sproglig vejledning
- kan træffe og begrunde fagligt relaterede beslutninger om sprogpædagogisk planlægning
- kan forholde sig analytisk til konkrete sproglige evalueringsredskaber.
- kan foretage en systematisk sproglig analyse og vurdering af moderne skrift- og talesprog med relevans for undervisning i skolen
- har indsigt i forskellige teorier om tilegnelse af sproglige kompetencer og om sprogets betydning for børns udvikling og læring

Indhold

- Beskrivelse af det danske sprogs struktur og funktion.
- Intersprogsanalyse i teori og praksis.
- Sproglig evaluering.
- Sproglig vejledning.
- Evalueringsmaterialer.

10.1.4 fortsat 4. semester. Børne- og ungdomslitteratur

Mål

Den studerende

- har viden om børne- og ungdomslitteraturens litteratur- og kulturhistorie
- har færdighed i analyse og fortolkning af børne- og ungdomslitteratur
- kan reflektere over børnelitteraturens æstetik, forskellige barndomssyn og dannelsesforestillinger i børnelitteratur
- kan udvælge, anvende og begrunde valg af børne- og ungdomslitteratur ud fra forskellige vurderingskriterier og formål fra værklæsning i litteraturundervisningen til børns selvstændige læsning
- kan udvikle egen praksis inden for modulets område

Indhold

- Forskellige børnelitterære tendenser, repræsentative forfatterskaber og genrer, herunder billedbogen som medie.
- Børnelitteraturens egenart og relationen mellem børnelitteratur og pædagogik.
- Et eksemplarisk udvalg af børne- og ungdomsbøger, der analyseres og perspektiveres litterært, æstetisk, kulturelt og pædagogisk.
- Forskningsresultater i relation til det børnelitterære felt og litteraturpædagogik, herunder læsevaner, læselyst, dannelse og formidlingsformer.

4.semester praktik, se afsnit 7.3

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet i dansk. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger, der tager udgangspunkt i de fagdidaktiske områder i dansk. Der foregår en opdeling i før – under – efter praktikken:

Under praktik: Undervisningsforløbet gennemføres, observationer foretages og data indsamles, i en elektroniske logbog.

Efter praktik, 4.semester: De studerende reflekterer, analyserer og perspektiverer egen praksis i den elektroniske logbog, og dette indgår i det videre arbejde i de studerendes linjefag. Diagnosticerende og innovative feltarbejder med reference til forskning kan indgå i faget.

Evaluering og bedømmelse af semestret

Der udarbejdes 2 opgaver der omhandler de 2 moduler i semestret.

Første opgave:

Titel: Intersprogsanalyse

Type/form: En intersprogsanalyse af en eller flere elevtekst. Opgaven skal indeholde fagdidaktiske og –metodiske og gerne også kontrastive overvejelser, hvor det er relevant. Opgaven kan løses individuelt eller i grupper.

Omfang: Maks. 10 sider

Bedømmelse: Godkendt/ikke godkendt

Respons: Skriftlig fra underviseren

Anden opgave:

Titel: Børne- og ungdomslitteratur

Type/form: Rapport af udvalgt børne- eller ungdomsbog, der analyseres og perspektiveres sprogligt, litterært, æstetisk, kulturelt og pædagogisk. I rapporten skal indgå forskellige vurderingskriterier og formål - fx værklæsning i litteraturundervisningen eller børns selvstændige læsning.

Omfang: Maks.10 sider

Respons: Skriftlig fra underviseren

10.1.5 5. semester. Litteratur og litteraturdidaktik

Mål

Den studerende

- har viden om litteratur og litteraturens egenart som æstetisk artefakt
- har indsigt i forskellige litteraturteoretiske, -didaktiske og -metodiske tilgange
- har færdighed i analyse og fortolkning af litteratur ud fra bevidst valgte litteraturteoretiske og -metodiske tilgange
- kan belyse indholds- og udtryksmæssige sammenhænge og forskelle mellem forskellige genrer
- kan udvælge, anvende og begrunde valg af litteratur ud fra forskellige didaktiske kriterier
- kan vælge og anvende teorier og metoder til analyse og vurdering af forskelligartede tekster i danskundervisningen
- kan udvikle egen praksis inden for modulets område og indgå i dialog med kollegaer om udvikling af litteraturundervisningen
- kan – i overensstemmelse med det enkelte medies æstetik og formsprog – udvikle, tilrettelægge og vurdere litteraturarbejde i en pædagogisk praksis

Indhold

- Litterær analyse og fortolkning af nyere og ældre litteratur ud fra centrale elementer som genre, komposition, fortæller, virkemidler og stil.

- Teorier og metoder til analyse og vurdering af forskelligartede tekster i dansk-undervisningen.
- Forskellige genrer, perioder og forfattere i dansk og anden nordisk litteratur.
- Analyse, vurdering og produktion af fortællinger og genrer i forskellige udtryk.
- Forskellige litteraturvidenskabelige og -didaktiske metoder og forskningsresultater.
- Didaktiske overvejelser i forbindelse med læreprocesser, hvor genrer indgår i relation til produktion, analyse, vurdering og anvendelse.
- Formulering og diskussion af fagdidaktiske problemstillinger i relation til litteraturens egenart og legitimering, der lægger op til en undersøgende og udviklende litteratur-undervisning.

5.semester praktik, se afsnit 7.4

Praktikken er et naturligt omdrejningspunkt for studiet i dansk. Det er vigtigt at der indgår problemstillinger, der tager udgangspunkt i de fagdidaktiske områder i dansk. Der foregår en opdeling i før – under – efter praktikken:

Før praktik: Der aftales et eller flere områder, som søges undersøgt i relation til et planlagt undervisningsforløb. Den studerende introduceres til og får øvelse i at planlægge mindre kvantitativ/kvalitativ undersøgelse. Der udarbejdes spørgeskemaer og der introduceres til spørgeteknikker

Under praktik: Undervisningsforløbet gennemføres, observationer foretages og data indsamles, i en elektroniske logbog.

Efter praktik: De studerende bearbejder og analyserer de kvantitative og kvalitative data i den elektroniske logbog, som indgår i det videre arbejde i de studerendes linjefag.

Evaluering og bedømmelse af semestret

Titel: Litteratur og litteraturredidaktik

Type/form: Der udarbejdes en konkret undervisningsplan, hvor tilrettelæggelse og udvikling af litteraturarbejde på mellemtrinnet eller ældstetrinnet er omdrejningspunktet. Som en del af undervisningsplanen indgår vurdering og begrundelse af didaktiske valg. Ligeledes inddrages litteraturpædagogiske problemstillinger, metoder og læremidler. Undervisningsplanen præsenteres og diskuteres mundtligt på holdet.

Omfang: Undervisningsplan på 5-8 normalsider. Et handout til holdet. 30 min. fremlæggelse pr. gruppe

Respons: Mundtlig fra opponenter og fra underviser

10.1.6 6. semester. Sprogpedagogiske kompetencer

Mål

Den studerende

- har faglig viden om børns og unges tilegnelse af det talte, det læste og det skrevne sprog ved skolestart og gennem hele skoleforløbet
- har viden om læreprocesser, der stimulerer børns og unges tilegnelse af sprog og dansk-faglige nysgerrighed
- har viden om betydningen af børns og unges sproglige udvikling i forhold til udvikling af færdigheder inden for læsning og skrivning
- har viden om gældende mål for danskfaget i skolen

- kan reflektere over praksis og anvendelse af læringsteorier og metoder på et videnskabs-teoretisk grundlag
- kan styrke barnets/den unges lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre
- kan facilitere sprogmiljøer og dialogformer, der stimulerer børns og unges sproglige nysgerrighed
- kan styrke barnets/den unges læring i forbindelse med det talte og det skrevne sprog
- kan etablere differentierede læse- og skriveoplevelser, der udfordrer og stimulerer barnets/den unges udvikling
- kan formidle og indgå i tværfaglige drøftelser om læringsmæssige og didaktiske problemstillinger og løsningsmodeller.

Indhold

- Grundlæggende sprog- og ordforrådstilegnelse.
- Kommunikative strategier og færdigheder hos børn og unge.
- Opmærksomhed på sprogets anvendelse såvel skriftligt som mundtligt.
- Fonologiske, semantiske og pragmatisk udfordringer.
- Legens kulturtilegnelsesmæssige betydning.
- Legens kommunikative betydning.
- Sammenhængen mellem generel videnskabsteori, sprogsyn, sproglæringssyn og skiftende sprogundervisningsparadigmer.

Evaluering og bedømmelse af semestret

Titel: Sprogpædagogiske kompetencer og dansk

Type/form: Der udarbejdes en konkret undervisningsplan. Som en del af undervisningsplanen vurdering og begrundelse af didaktiske valg og sprogpædagogiske metoder i undervisningen i dansk sprog og sprogbrug inddrages. Sprogpædagogiske problemstillinger, metoder og læremidler skal ligeledes inddrages. Undervisningsplanen præsenteres og diskuteres mundtligt på holdet.

Omfang: Undervisningsplan på 5-8 normalsider. Et handout til holdet. 30 min. fremlæggelse pr. gruppe

Respons: Mundtlig fra opponenter og fra underviser

10.1.7 7. semester. Sprogundervisning

Mål

Den studerende

- har viden om sammenhængen mellem generel videnskabsteori, sprogsyn, sproglæringssyn og skiftende sprogundervisningsparadigmer,
- kan analysere, begrunde og udvikle læringsbetingelser og læringssituationer i danskundervisningen,
- kan anvende elementer fra den forskningsbaserede udvikling inden for fremmedsprogs-tilegnelsesteori til systematisk refleksion og dokumentation i arbejdet med elevcentreret målsætning og evaluering i en tidssvarende danskundervisning,
- kan analysere og vurdere læseplaner og uddannelsesplanlægning i et samfundsmæssigt perspektiv.

Indhold

- Sprogvidenskabelig, forskningsbaseret teori om sprogtilegnelse, sprog- og læringssyn samt fremmedsprogsdidaktiske metoder.
- Sprogvidenskabelig, forskningsbaseret teori om målfokuseret evaluering og evalueringsmetoder.
- Analyse, vurdering og udvikling af formidlingssituationer.
- Lærer- og elevroller i en tidssvarende danskundervisning.
- Elevcentreret, differentieret tilrettelæggelse og evaluering af sproglæring.
- Udviklingsarbejde og klasserumsforskning i relation til aspekter af folkeskolens danskundervisning.
- Lærings- og kommunikationsstrategier i relation til centrale færdigheder og specifikt i relation til udvalgte formidlingsmæssige sider f.eks. ordtilegnelsesstrategier, læsestrategier, lyttestrategier.

10.1.7 fortsat   7. semester. Læring og læremidler

Mål

Den studerende

- har kendskab til evalueringsteori, metoder og modeller med henblik på analyse af læremidler
- har viden om forskellige læremiddeltyper og læremiddelgenerer – herunder digitale læremidler
- kan analysere og vurdere læremidler med henblik på undervisnings- og formidlingsopgaver generelt
- kan analysere og vurdere institutionelle læremiddelkulturer med henblik på udvikling af egen undervisnings- og vejledningspraksis

Indhold

- Egne erfaringer med vurdering og anvendelse af læremidler.
- Videns- og læringsteori som udgangspunkt for egne overvejelser om sammenhængen mellem læring, læringsressourcer og forskellige læringskontekster.
- Analyse og vurdering af læremidler inden for forskellige læremiddeltyper og generer.
- Didaktiske overvejelser med relation til læremiddelproduktion, læremiddelvurdering og anvendelse af læremidler.
- Analyse og vurdering af læremidler.

Evaluering og bedømmelse af semestret

Der udarbejdes 2 opgaver der omhandler de 2 moduler i semestret.

Første opgave:

Titel: Sprogundervisning

Type/form: Rapport på baggrund af observation og fagdidaktisk analyse af undervisningsforløb med særligt fokus på læringssyn, sprog- og tilegnelsessyn, kommunikationsstrategier og læringssituationer. Opgaven kan løses individuelt eller i grupper.

Omfang: Maks. 8 sider

Respons: Skriftlig fra underviseren

Anden opgave:

Titel: analyse af læremidler i fremmed- andetsprogspektiv

Type/form: Mundtlig fremlæggelse på holdet

Omfang: Et handout til holdet. 30 min. fremlæggelse pr. gruppe

Respons: Mundtlig fra opponenter og fra underviser

Afleveringsfrist: Fastsættes af underviseren.

10.1.8 Eksamen (ekstern)

Eksamen består af 2 dele: en skriftlig opgave og en mundtlig del.

Afsluttende skriftlig eksamen

Der er en afsluttende skriftlig eksamen på 6 timer, udarbejdet af et opgaveudvalg.

Mundtlig eksamen med synopsis

Eksamen har form som en mundtlig sagsfremstilling på ca. 20 minutter efterfulgt af dialog mellem eksaminator og eksaminand.

Gruppebestemmelser: Synopsis kan udarbejdes individuelt eller af en gruppe på indtil 3 deltagere. Den mundtlige eksamen aflægges individuelt.

Omfang: Prøven varer 45 min. inkl. votering.

Hjælpebidler: Eksaminanden kan medbringe synopsis og disposition med stikord til eksamen.

Særlige bestemmelser: Sagsfremstillingen tager udgangspunkt i eksaminandens synopsis og materiale, som kan være elev-sprogsdata, eksempler på undervisningsmateriale, undervisningsvejledninger o. lign. Synopsis og materiale skal afleveres mindst 14 dage før eksaminationen i tre eksemplarer (dato udmeldes af Ilinniarfissuaq). Synopsis skal præsentere og afgrænse den valgte problemstilling.

Omfang af synopsis og materiale: 10 normalsider med mindre andet er aftalt med eksaminator. Ved eksaminationens begyndelse skal der foreligge en disposition for sagsfremstillingen i 2 eksemplarer.

Bedømmelsen foregår ved ekstern censur, og de studerende bedømmes individuelt.

Der gives en samlet karakter for den skriftlige og mundtlige eksamen.